

**ДО 70-РІЧЧЯ ПРОФЕСОРА
ГЕОРГІЯ СУЛИМА**

2 червня 2018 року виповнилося 70 років доктору фізико-математичних наук, професору Сулиму Георгію Теодоровичу, відомому в Україні та за її межами вченому-механіку, педагогу, організатору науки, члену редколегії журналу «Математичні методи та фізико-механічні поля».

Народився він 2 червня 1948 року у м. Львові. У 1955 році розпочав навчання у Львівській СШ № 4, а потім продовжив у СШ № 28 та № 11. Одинадцятий клас останньої завершив із золотою медаллю і відразу після того у 1966 р. почав вчитися на механіко-математичному факультеті Львівського державного університету ім. І. Франка (спеціалізація – «механіка»), який у 1971 р. закінчив із відзнакою, отримавши спеціальність «механік».

Після цього розпочав роботу лаборантом науково-дослідного сектору університету при кафедрі механіки Львівського державного (тепер національного) університету імені Івана Франка. У листопаді поступив у аспірантуру кафедри механіки під керівництвом проф. Дмитра Володимировича Гриліцького. У грудні 1974 р., відразу ж після завершення навчання у аспірантурі, захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата фізико-математичних наук під назвою «Напружений стан кусково-однорідних пластин з тонкостінними включеннями та розрізами» і розпочав у тому ж науково-дослідному секторі працювати спочатку старшим інженером, а потім і старшим науковим співробітником.

Через два роки після захисту перейшов на викладацьку роботу на кафедрі механіки: спершу на посаді старшого викладача, потім доцента (атестат отримав у 1979 р.) і з 2002 р. – завідувача. У 1994 р. отримав атестат професора за кафедрою механіки, а роком пізніше – захистив

докторську дисертацію «Основи математичної теорії термопружної рівноваги середовищ з тонкими неоднорідностями» на спеціалізованій вченій раді при Інституті прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України.

Як добре знайий спеціаліст у галузі механіки деформівного твердого тіла (передусім теорії пружності, пластичності та термопружності, механіки руйнування, механіки композиційних матеріалів, теорії дислокацій) проф. Г. Сулим разом із своїми учнями на основі запропонованого методу функцій стрибка та його граничноелементного вдосконаленого варіанту створив цілісну теорію тонких чутливих до впливу широкого спектру фізико-механічних полів (зокрема пружних і непружних) неоднорідностей в однорідних чи неоднорідних ізотропних та анізотропних термоелектро-магнетопружних середовищах і елементах конструкцій з отворами чи абсолютно жорсткими масивними включеннями. Вона дає можливість враховувати повний спектр зміни властивостей неоднорідностей, їхні геометричні профілі, місце розташування, кількість, а також різноманітні типи і способи навантажування. Як часткові випадки звідси випливають результати теорії тріщин та жорстких неоднорідностей. Важливі здобутки було отримано у вивченні питання пластичного відшарування тонких жорстких та пружних включень у пружних та ідеальних пружно-пластичних середовищах.

Запропонував нові критеріальні рівняння для знаходження основних параметрів, що визначають поширення тріщин в анізотропних матеріалах при довільно орієнтованому навантаженні. При цьому було введено нове поняття пошкодженості анізотропного матеріалу в зоні передруйнування біля фронту тріщини, за допомогою якого визначається як момент старту тріщини, так і її початкова кінетика. Сформулював і теоретично обґрунтував ефективний метод розв'язування важливого для інженерної практики класу задач про граничну рівновагу трансверсально ізотропних плит і балок з прямолінійними, півеліптичними та іншими тріщинами.

У співпраці із доц. В. Галазюком отримав вагомі результати у вивченні некоректних і обернених задач теорії пружності та опрацюванні теорії межових шарів, які дають можливість отримати фізично коректні (без сингулярностей) розв'язки змішаних крайових задач, зокрема й теорії тріщин.

У галузі машинобудування разом із проф. Б. Кіндрацьким спричинився до опрацювання багатокритеріального методу структурно-параметричного синтезу машинобудівних конструкцій, що полягає у генеруванні альтернативних парето-оптимальних (у межах своєї структури) варіантів конструкції, їх системного аналізу та вибору кращого з них на завершальній стадії за критеріями економічної доцільності.

Проф. Г. Сулим теж добре знайий своїми працями з історії математики і механіки, а також українського термінознавства.

Упродовж 47 років професійної наукової діяльності надрукував трохи більше 700 праць наукового і навчального характеру. Серед них – 7 монографій [1, 3–6, 9, 14], окремі розділи у двох колективних монографіях [2, 10] (зокрема в 11-томній «Encyclopedia of Thermal Stresses») та 18 навчально-методичних видань. Поміж останніх варто згадати визнані в Україні та Росії перші підручники з теорії пружності, пластичності та механіки руйнування українською мовою [7, 8, 11–13, 15]. Під його керівництвом та опікою було захищено 11 кандидатських і 9 докторських дисертацій.

Професор Г. Сулим веде велику та багатогранну науково-організаційну роботу. Він шість років поспіль був членом експертної ради з механіки ВАК України. Є також членом двох спеціалізованих рад із захисту докторських і

кандидатських дисертацій; двох Наукових рад НАН України – «Фізико-хімічна механіка матеріалів» та «Механіка деформівного твердого тіла»; науково-експертної ради МОН України за фаховим напрямом «Механіка»; редакційних колегій 13 українських і закордонних фахових видань. Помітною була і залишається його робота як організатора, співорганізатора і члена програмних та наукових комітетів численних міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій та семінарів, розвитку співпраці з науковими і навчальними закладами Угорщини та Польщі. Був керівником та учасником виконання низки важливих державних та міжнародних дослідницьких проектів.

Г. Сулим є дійсним членом Наукового товариства імені Шевченка (з 1992 р., був головою його Комісії з механіки у 1992 – 2002 рр.); членом Українського товариства з механіки руйнування матеріалів (з 1992 р.; у період 2002–2017 рр. був заступником голови Товариства); Європейського товариства з цілісності конструкцій (ESIS – з 1999 р.); Національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки (з 2001 р.) і Польського товариства з теоретичної і прикладної механіки (PTMTS – з 2011 р.).

Плідна робота проф. Г. Сулима була відзначена трьома державними нагородами: Заслуженого працівника освіти України (2002 р.), Почесною грамотою Кабінету міністрів України (2010 р.) та званням Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (2012 р.). Серед інших важливих відзнак його діяльності та почесних звань є знак Відмінника освіти України (1998 р.), Премія Українського товариства з механіки руйнування матеріалів (2000 р.), звання Вченого Університету 2004 р. (Львівського національного університету ім. І. Франка) та Заслуженого професора ЛНУ ім. І. Франка (2007 р.), Почесного доктора (Doctor Honoris Causa) Луцького державного технічного університету (2007 р.), Почесна медаль «Академік Володимир Моссаковський» Дніпропетровського національного університету (2007 р.), нагрудний знак МОН України «За наукові досягнення» (2008 р.). Біографічну інформацію про професора Г. Сулима було занесено у 27-ме видання 2010 р. біографічного довідника Who'sWho in the World.

1. Кіндрацький Б. І., Сулим Г. Т. Рациональне проектування машинобудівних конструкцій. – Львів: Кінпатрі ЛТД, 2003. – 280 с.
2. Лучко Й. Й., Сулим Г. Т., Кир'ян В. І. Механіка руйнування та міцність матеріалів: Довідн. посібник. – Т. 6. Механіка руйнування мостових конструкцій та методи прогнозування їх залишкової довговічності. – Львів: Каменяр, 2004. – 888 с.
3. Андрейків О., Скальський В., Сулим Г. Теоретичні основи методу акустичної емісії в механіці руйнування. – Львів: Сполом, 2007. – 480 с.
4. Сулим Г. Т. Основи математичної теорії термопружної рівноваги деформівних твердих тіл з тонкими включеннями. – Львів: Досл.-видавн. центр НТШ, 2007. – 716 с.
5. Божидарник В. В., Андрейків О. Є., Сулим Г. Т. Механіка руйнування, міцність і довговічність неперервно армованих композитів. – Т. 1. Основи руйнування неперервно армованих композитів. – Луцьк: Надстир'я, 2007. – 400 с.
6. Божидарник В. В., Андрейків О. Є., Сулим Г. Т. Механіка руйнування, міцність і довговічність неперервно армованих композитів. – Т. 2. Математичні методи в задачах руйнування неперервно армованих композитів. – Луцьк: Надстир'я, 2007. – 424 с.
7. Божидарник В. В., Сулим Г. Т. Елементи теорії пружності. – Львів: Світ, 1994. – 560 с.
8. Божидарник В. В., Сулим Г. Т. Елементи теорії пластичності та міцності. – Львів: Світ, 1999. – 945 с.

9. *Sulym H., Pasternak Ia., Pasternak R.* Boundary element analysis of multifield materials. – Scientific Thesis, No 274. Library of Mechanics. – Białystok: Printing House of Białystok University of Technology, 2015. – 172 p.
10. *Sulym H., Pasternak Ia.* Jump function method and BEM technique for determination of thermal stresses in solids with thin inclusions / In: Encyclopedia of Thermal Stresses / Ed. R. B. Hetnarski. – Dordrecht etc.: Springer, 2014. – Vol. 5. – P. 2605–2618.
11. *Божидарник В. В., Сулим Г. Т.* Елементи теорії пружності. – Львів: Світ, 1994. – 560 с.
12. *Божидарник В. В., Сулим Г. Т.* Елементи теорії пластичності та міцності. – Львів: Світ, 1999. – 945 с.
13. *Сулим Г. Т., Гурняк Л. І., Станкевич В. З.* Числові методи в опорі матеріалів та їх програмне забезпечення. – Луцьк: Вид-во Луцьк. держ. техн. ун-ту, 2007. – 147 с.
14. *Скальський В. Р., Сулим Г. Т.* Основи акустичних методів неруйнівного контролю: Навч. посіб. – Львів: Видавн. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2010. – 386 с.
15. *Божидарник В. В., Сулим Г. Т.* Теорія пружності: підручник. – Т. 1: Загальні питання. – Луцьк: Ред.-вид. відділ Луцьк. нац. техн. ун-ту, 2012. – 552 с.

Колектив Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України та редколегія журналу щиро вітають професора Георгія Теодоровича Сулима з ювілеєм і бажають йому міцного здоров'я, благополуччя та успіхів у подальшій праці на благо науки та Української держави.